

Motion till riksdagen 2024/25:3254

av Peter Hultqvist m.fl. (S)

med anledning av prop. 2024/25:34 Totalförsvaret 2025–2030

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera färdigställandet av fyra armébrigader och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ha 12 000 värnpliktiga i utbildning senast 2032 och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inleda en analys inför ny u-båtsklass och införskaffandet av ytterligare en u-båt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inleda arbetet med nästa generations stridsflyg och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett räddningsverk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny myndighet för ekonomisk beredskap och försörjningsberedskap och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är en prioritet att färdigställa fyra armébrigader som skulle varit verkställda 2025 efter 2020 års försvarsbeslut. Det finns rimliga förklaringar till att så inte blivit fallet, bl.a. det omfattande materielstödet till Ukraina. Men det visar att upprättandet av de fyra brigaderna inte kan vänta, utan nu måste verkställas enligt den överenskommelse som föreligger. Den svenska armén har i dag en för liten kapacitet. Inte minst erfarenheterna från kriget i Ukraina visar det med önskvärd tydlighet. Försvarsberedningen förordar att fyra armébrigader ska verkställas till 2030. Detta är en mycket viktig del av försvars-

överenskommelsen och därför behöver nu alla inblandade berörda aktörer ta höjd för att undanröja alla eventuella hinder för denna process.

Efter att Nato, hösten 2025, presenterats sina s.k. capability targets måste ett tydligt ställningstagande om de tre skyttebataljonerna (Norrlands infanteriregemente) ske. Det handlar om territorialförband vars huvuduppgift är försvar av Sverige. Att inte ta ställning till frågan i samband med totalförsvarspropositionen får inte innebära att frågan skjuts upp på obestämd framtid. En överenskommelse om en planering för upprättandet av de tre skyttebataljonerna bör göras. Inte minst kräver den överenskommelse som redan gjorts i Försvarsberedningen detta.

Vi noterar också att gränserna för det överenskomna året 2032 för att leverera 12 000 värnpliktiga skjuts upp. Intervallet 2032 till 2035 är det som förordas. Om en sådan förskjutning ska ske måste det kopplas till en särskild överenskommelse med tydliga förklaringar och motiv. Så har inte skett. Vi avser därför att hålla fast vid 2032 som är det år försvarsöverenskommelsen omfattar.

Det noteras också att försvarsöverenskommelsen innebar att det bör övervägas om ytterligare en ubåt ska tillföras det svenska ubåtsvapnet i samband med analysen av inrättandet av en ny ubåtsklass. Denna del i överenskommelsen finns inte med i förslaget till totalförsvarsproposition. För vår del står vi fast vid överenskommelsen på denna punkt.

För ett effektivt försvar av Östersjön är de samlade marina stridskrafterna avgörande och undervattensförmågan omistlig. Svensk kompetens och förmåga är bäst i världen när det gäller Östersjöns operativa miljö.

När framtidens svenska stridsflyg utreds så måste alternativen inhemsk produktion eller samarbete med en utländsk intressent ha rimliga förutsättningar. Utfallet av utredningen får inte på grund av bristande engagemang i alternativa lösningar bli ett förslag om att köpa ett utländskt stridsflyg, vilket i praktiken innebär slutet för svenskt utvecklingsarbete och produktion när det gäller stridsflyg. Om så inte ska bli fallet krävs ett statligt ledarskap som inte uppfattas ha gett upp möjligheten att finna ett alternativ som bygger på svensk/nordisk design. Ett sådant ledarskap måste redan nu tillsammans med svensk flygindustri genom ett aktivt arbete skapa förutsättningar för svenskt utvecklingsarbete och svensk framtida produktion. Det kan innebära att beslutet måste tidigareläggas. Svensk flygindustri har en unik kompetens när det gäller att bygga stridsflyg avsett för svenska och nordiska förhållanden. Det är viktigt att dessa kunskaper och erfarenheter utgör grunden för analysen för nästa generations svenska stridsflyg. Redan nu innan frågan utretts måste initiativ tas för att utforma en satsning på nästa generations stridsflyg som starkt präglas av svenska och nordiska operativa krav.

Vidare vill vi utveckla näringslivets förmåga att upprätthålla eller vid behov ställa om sin verksamhet, vilket är av yttersta vikt för att samhället ska fungera vid fredstida krissituationer och krig. Därför anser vi att regeringen skyndsamt bör utreda tillsättandet av en ny myndighet för utveckling och uppföljning av näringslivets försörjningsberedskap och ekonomiskt försvar för att ta ett starkt samhälleligt grepp om näringslivets beredskapsplanering, roll och ansvar.

Frågor som hur försörjningskedjorna ska byggas och relationen stat–näringsliv–myndighet ska samordnas för bästa effektivitet.

Vidare bör ansvaret för räddningstjänsterna och skyddet av civilbefolkningen flytta från myndigheten för civilt försvar till en ny myndighet och ett statligt räddningsverk bör inrättas. I lagen om skydd mot olyckor (2003:778) finns en del förmågor kopplat till räddningstjänsten där det framgår att de kommunala räddningstjänsterna ansvarar för att

upptäcka, utmärka och röja farliga områden samt indikera, sanera och vidta andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och andra kemiska stridsmedel. I totalförsvarspropositionen argumenterar regeringen för att den kommunala räddningstjänsten behöver stärka sin kompetens på detta område men vi socialdemokrater anser att hela lagstiftningen behöver ses över och utreda vilken aktör som bäst kan ansvara för denna förmåga.

Socialdemokraterna vill stegvis utöka försvarsutgifterna i enlighet med Försvarsberedningens förslag. Som ett led i detta vill vi utreda införandet av en ny beredskaps-skatt, som ska betalas av dem med störst bärkraft. Samtidigt som vi stärker totalförsvaret ska inte behoven i välfärden, kampen mot brottslighet och vanliga familjers ekonomi behöva stå tillbaka. Förstärkning av försvaret ska bäras av dem som har bäst ekonomiska förutsättningar.

Peter Hultqvist (S)

Helén Pettersson (S)

Johan Andersson (S)

Markus Selin (S)

Heléne Björklund (S)

Erik Ezelius (S)

Lena Johansson (S)